

Totuus löydetty!

Kuinkahan kauan yhteiskuntatieteilijät ovat viitsineet kiistellä siitä, mikä yhteiskunnassa on perustavanlaatuisia ja mikä ei? Nyt asia joka tapauksessa on ratkennut. Yhteiskuntaviestinnän yhdistyksen puheenjohtaja Reijo Ikäheimonen kertoo totuuden Kaupunkilehdessä 2/88:

"Viestintä on yhteiskunnan perusvoima. Yhteiskuntaviestinnän merkitystä ei voida tänä palvelu- ja tietoyhteiskunnan aikana korostaa liikaa. Itse asiassa kattavin nimi meneillään olevalle aikakaudelle voisi olla viestintäyhteiskunnan aika."

Selvä tuli.

Holkeri, Harri 2/3

Suomella ei ole vain sosiologipresidenttiä, vaan myös pääministeri joka on kiinnostunut tiedotusopista. Suomen Kuvalehdessä 8/89 hän patisteli alan professoreja opettamaan, miten tiedotetaan onnistuneesti.

Hyvän aika, ylimääräiseksi opiskelijaksi suorittamaan opintokokonaisuutta A pääsee nykyään kuka tahansa. Harri Holkeri voisi aluksi kokeilla kotikaupunkinsa yliopistoa ja kuunnella Osmo A. Wiioa. Tarjolla olisi tiedonsiirtoa ja tiedonvälitystä (synonymeja), tiedostamista, tiedosta, tiedostoa, tiedotetta ja tiedotusta (synonymeja), tiedottajaa ja tiedottamista.

Jos tämä tuntuisi hämmäntävältä, Kaarle Nordenstrengin vaihtoehtona olisivat yhteiskunta tajunnan sääntelyjärjestelmänä ja yhteiskunnallinen tajunta politiikan pelikenttänä. Siis kun tajuntaa tarpeeksi säännellään, suuri verouudistus tulee hyväksytyksi, mutta kun yhteiskunnallinen tajunta on politiikan pelikenttä ja röhkeää politiikkaa tekee oppositio, niin miten asiaa hoituukaan, ja mikä olikaan kysymys?

Ei, ei tämä suju. Paras pyytää yksityistunteja Kauko Pietilältä, niin selviäisi että "joukkoviestinnän" tuleekin

olla kaksi- tai monisuuntaista eli kaikki torvet täyteen verouudistusta. Lopuksi eduskunta hallituksen esityksestä säätää lain, jolla kielletään muu paitsi kaksi- tai monisuuntainen tiedottaminen.

Siunatut jyvät

Mikä on kuivinta ja tosikkomaisinta tekstiä, jota Peilaa- ja aikoihin on joutunut lukemaan? Tiedotustutkimuslehden 10-vuotisseminaarin alustukset. Seminaarin aiheenahan oli huumori.

Onneksi Otava on muistanut Peilaa- ja kirjalla Jyviä ja akanoita, johon on koottu Suomen Kuvalehden tuomimisen palstan antia. Näytteet puhukoot:

"Krematoriohanke ottaa vihdoin tulta Porissa" (otsikko Uudessa Ajassa 18.10.86).

"Lainsäädäntöneuvos Lauri Lehtimaja oikeusministeriöstä kertoo, että rikoslakia ollaan muuttamassa siten, että myös tietokonetallenteet voisivat olla väärennysten kohteita." (Helsingin Sanomat 27.4.85).

"Timo Kervinen tekee lisensiaattityötä noitavainoista Helsingin yliopiston oikeustieteellisessä tiedekunnassa." (Tiede 2000 v. 1988).

"Piispat haluavat naispappeja" (otsikko Helsingin Sanomissa 3.5.84).

Koska Jyviä ja akanoita -palsta on vasta 31 vuotta vanha, kirjaankaan ei ole ehtinyt jyvä vuodelta 1945. Kansainvälinen ampumaurheiluliitto kokoontui ensi kerran toisen maailmansodan jälkeen, ja jokin lehti otsikoi perimätiedon mukaan kokousuutisen näin:

"Sota häirinyt kansainvälisiä ampumaharrastuksia".

Johdatus postmoderniin diskurssiin

Pääsiäisen maissa julkistettiin Tampereen yliopistossa tehty Paikallisradiotutkimus kakkonen, "nollatutkimus" jos on uskominen Kansan Uutisten haastattelemaa Radio Cityn päätoimittajaa Juha Tynkkystä. Hänen mukaansa "Tampereen näkemys" on koko ajan ollut, että paikallisradiot ovat turhia laitoksia.

Röyhkeitä nuo tutkijat tosiaan, he ovat mm. tilastoineet ohjelmatarjontaa. "...meidän kohdalla nuo tilastot eivät edes näytä kertovan totuutta", Tynkkynen sanoi.

Vaikka Peilaa- ja ei itse varsinainen postmodernisti olekaan, hän arvostaa Tynkkynen postmoderniutta. Tilastot ovat virheellisiä, mutta missä suhteessa sitä Tynkkynen ei sano. Perustelujen vaatiminen onkin joutavaa aikansa elänyttä valistuksen oppia.

Truismeja STT:stä

STT:n kirjeenvaihtaja kertoi Neuvostoliiton parlament-

tivaalien jälkeen jutussaan, että maan tiedotusvälineet eivät vaalituloksia selostaessaan noudattaneet selvää linjaa. "Viime aikoina hallituksen lehti Izvestija on usein päässyt lähimmäksi länsimaisia uutiskriteereitä, kun taas muut lehdet ovat yrittäneet etsiä tuloksista suuntauksia."

Truismi, parahin kirjeenvaihtaja, truismi. Kaikkihan tiedämme että läntiset tiedotusvälineet eivät etsi vaalien tuloksista suuntauksia.

Murha aritmeettisena ongelmana

Peilaa- ja voi vain ihailla iltapäivälehtien kykyä löytää tuoreita journalistisia aiheita. Ilta-Sanomat lasketutti pääsiäisen alla Suomen tv-kanavilla yhden viikon aikana esitettävien murhien määrän ja pääsi sataan. Tällaisia laskelmiahan ei ennen ole tehtykään, paitsi esim. USA:ssa epäluksuisia kertoja, tiittävästi jo 1950-luvulta alkaen.

Pääkirjoituksessaan 23.3.89 IS kiteytti koko viisautensa lauseeseen: "Mahdottomalta tuntuu ajatus, että tällä tarjonnalla olisi mitään vaikutusta nuoren omaan myöhempään käyttäytymiseen ja asenteisiin". Nollahypotee-

si on siis väärä.

Ehkä väkivallan tarjonnalla todella pakosta on jokin vaikutus, mutta ei välttämättä omakohtaisena väkivaltaisuuksena ilmenevä. Tätä IS ei sanonut, se keskeytti keskustelun juuri silloin kun päästiin kiintoisien kysymysten äärelle. Eivätkö iltapäivälehdet pyrikään olemaan kiintoisia?

Toistaiseksi terävin

Sokeri pohjalla. Peilaa- ja on löytänyt Ilkka Armisen artikkelista Sosiologia-lehdestä 1/89 (s. 27) seuraavan luonnehdinnan:

"Reporadio' olikin kummajainen: habermasilaisen itseymmärryksen mukainen yritys luoda valtiollisesti poliittinen, itsenäinen kansalaisyhteiskunnan oma julkisuus."

Liekö Peilaa- ja väsynyt vai hänen pilkkakirveensä tylsätynyt, tuosta luonnehdinnasta hän ei löydä hammasteltavaa. Kyseessä on toistaiseksi terävin yritys paikantaa Reporadio.

Numeron kirjoittajat:

Ilkka Arminen, VTK, Alkoholitutkimussäätiö
 Katarina Eskola, erikoistutkija, Jyväskylän yliopisto
 Irma Kaarina Halonen, YL, tiedotusopin vs. lehtori, Tampereen yliopisto
 Heikki Hellman, YTK, toimittaja, Helsinki
 Pertti Julkunen, YTK, tutkija, Tampereen yliopisto
 Ismo Kantola, tutkija, Turun yliopisto
 Erkki Karvonen, tutkimusassistentti, Suomen Akatemia, Tampere
 Ritva Leino, YTK, toimittaja, Helsinki
 Kaarina Melakoski, tiedotusopin lehtori, Tampereen yliopisto
 Matti Mäkelä, toimittaja, Varkaus
 Kari Palonen, valtio-opin apulaisprofessori, Jyväskylän yliopisto
 Kauko Pietilä, YTT, tutkija, Tampereen yliopisto
 Ensio Puoskari, tutkija, Tampereen yliopisto
 Alpo Rusi, VTT, tiedotusopin dosentti, Tampereen yliopisto
 Jyrki Saarikoski, toimittaja, Tuusula
 Kimmo Sarlin, HUK, Tampere
 Martti Siisiäinen, YTT, dosentti, Jyväskylän yliopisto
 Dan Steinbock, VTT, tutkija, Suomen Akatemia
 Ilkka Tervonen, YTL, Helsinki
 Liisa Uusitalo, dosentti, Helsingin kauppakorkeakoulu
 Matti Virtanen, YTM, toimituspäällikkö
 Esa Välvärrönen, YTK, tiedotusopin pt. tuntiopettaja, Tampereen yliopisto
 Matti Wiberg, VTT, yleisen valtio-opin dosentti, Turun yliopisto